Høringssvar til vejledning om klimatilpasning i kommune- og lokalplaner

Til Plan- og Landdistriktsstyrelsen | J.nr. 2025-3621 | Høringsfrist 18. november 2026

Danske Arkitektvirksomheder støtter vejledningens ambition om at styrke kommunernes arbejde med klimatilpasning og skabe et mere ensartet grundlag for planlægning i områder med risiko for oversvømmelse og erosion. Vejledningen er gennemarbejdet og giver et nyttigt overblik over de nye regler og værktøjer.

Vi anbefaler imidlertid, at vejledningen understøtter den helhedsorienterede planlægning, som planloven skal fremme endnu tydeligere. Klimatilpasning bør ikke alene forstås som et spørgsmål om teknisk sikring af ny bebyggelse, men snarere som et strategisk redskab til at beskytte, udvikle og omstille eksisterende byer, landskaber og kystområder.

Vejledningen bør derfor tydeligt understøtte prioritering af eksisterende værdier, tværgående arealafvejninger, kommunernes faglige kapacitet og rimelige overgangsvilkår.

På den baggrund har Danske Arkitektvirksomheder fire hovedanbefalinger:

1. Helhedstænkning som forudsætning for nye byggerettigheder

Klimatilpasning bør indgå som en integreret del af en samlet planlægning af byer, landskaber og kystområder. Klimarisici bør vurderes i sammenhæng med natur, landskab, kulturmiljø, rekreative interesser og offentlig adgang, og teknisk klimasikring bør ikke i sig selv begrunde ny bebyggelse i risikoområder. Vejledningen beskriver allerede betydningen af sammenhænge mellem forskellige vandkilder og geografiske områder, men dette perspektiv kan styrkes yderligere.

Danske Arkitektvirksomheder anbefaler, at vejledningen tydeliggør krav om helhedsorienterede vurderinger, herunder af alternative lokaliseringer og afvejning af klima-, natur-, landskabs-, kulturmiljø- og samfundshensyn.

Konkret ændringsforslag

Ved planlægning af bygget miljø i fareområder bør kommunen foretage en helhedsorienteret vurdering af sammenhængen mellem land, by og kyst. Vurderingen bør omfatte alternative lokaliseringer, transformation af eksisterende bebyggelse samt konsekvenser for klima, natur, landskab, kulturmiljø, rekreative værdier og offentlig adgang.

2. Bevar og udvikl det eksisterende før nyt arealforbrug

En stor del af samfundets økonomiske, sociale og kulturhistoriske værdier findes allerede i eksisterende byer, bygninger, infrastrukturer og kulturmiljøer. Vejledningen beskriver strategier som friholdelse, tilbageførsel, imødekommelse og beskyttelse, men lægger primært vægt på håndtering af ny planlægning.

Danske Arkitektvirksomheder anbefaler derfor, at vejledningen tydeligere prioriterer klimatilpasning, transformation og udvikling af eksisterende byområder og tydeliggør, at mulighederne for omdannelse og alternativ lokalisering bør afsøges, før nye arealer inddrages.

Konkret ændringsforslag

Kommunerne bør som led i kommuneplanlægningen identificere eksisterende byområder, bebyggelser, kulturmiljøer og infrastrukturer, hvor oversvømmelse eller erosion kræver en langsigtet klimatilpasningsstrategi. Ved planlægning af ny bebyggelse i fareområder bør mulighederne for transformation, genanvendelse og alternativ lokalisering undersøges, før nye arealer inddrages.

3. Finansier kommunernes opgave

De nye krav forudsætter tilstrækkelig kommunal kapacitet, adgang til tværfaglige kompetencer og kvalificeret rådgivning. Klimatilpasning handler ikke alene om teknik og risikoberegninger, men også om byudvikling, landskab, natur, kulturmiljø, mobilitet og rekreative værdier.

Danske Arkitektvirksomheder anbefaler derfor, at staten sikrer finansiering af de nye myndighedsopgaver samt etablerer de nødvendige vejlednings-, data- og kompetenceindsatser, så kommunerne er rustet til opgaven ved lovens ikrafttræden.

Konkret ændringsforslag

Implementeringen af de skærpede klimatilpasningskrav bør understøttes af tilstrækkelig kommunal kapacitet, relevante tværfaglige kompetencer og adgang til kvalificeret rådgivning. Staten bør sikre, at finansiering, fælles faglig støtte og nødvendige vejlednings- og kompetencetilbud er til rådighed ved reglernes ikrafttræden.

4. Giv igangværende projekter rimelige vilkår

Det er vigtigt, at klimarisici vurderes grundigt, men også at de nye regler implementeres på en måde, der skaber forudsigelighed for kommuner, bygherrer og rådgivere. Projekter, hvor væsentlig planlægning allerede er gennemført, bør ikke pålægges unødigt dobbeltarbejde eller forsinkelser. Overgangsbestemmelserne bør derfor understøtte både klimatilpasning og gennemførlighed.

Danske Arkitektvirksomheder anbefaler derfor, at overgangsreglerne også omfatter igangværende projekter, at eksisterende dokumentation kan genanvendes, hvor det er fagligt relevant, og at parallelle myndighedsprocesser anvendes, hvor det er muligt.

Konkret ændringsforslag

I overgangsperioden bør kommunen foretage en tidlig screening af igangværende plansager og skriftligt afklare behovet for supplerende undersøgelser, plantrin og dokumentation. Eksisterende relevant dokumentation bør kunne genanvendes, og parallelle plan- og undersøgelsesforløb bør anvendes, hvor det er muligt.

Samlet anbefaling

Klimatilpasning bør ikke alene anvendes til at gøre nyt byggeri mere modstandsdygtigt, men også til at beskytte, transformere og udvikle eksisterende samfundsværdier. Danske Arkitektvirksomheder anbefaler samlet set, at vejledningen understøtter klimatilpasning som en integreret del af den fysiske planlægning og af den langsigtede udvikling af byer, landskaber og kystområder.

Det forudsætter helhedsorienterede afvejninger på tværs af klima-, natur-, landskabs-, kulturmiljø- og bosætningshensyn, tilstrækkelig kommunal kapacitet samt klare og proportionale rammer for implementeringen. Samtidig bør vejledningen understøtte tidlig inddragelse af landskabsarkitektoniske, byplanfaglige, naturfaglige og tekniske kompetencer, så klimatilpasning bidrager til robuste løsninger med høj funktionel, økonomisk og rumlig kvalitet.

Endelig bør vejledningen sikre rimelige vilkår for igangværende projekter og bidrage til en implementering, der begrænser unødige forsinkelser og dobbeltarbejde, uden at gå på kompromis med klimatilpasningens formål.

Kilder og proces

Høring over udkast til vejledning om klimatilpasning i kommune- og lokalplaner, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, offentliggjort 21. oktober 2026, høringsfrist 18. november 2026, j.nr. 2025-3621.

L 22, forslag til ændring af bl.a. planloven, fremsat 7. oktober 2026; foreslået ikrafttræden 1. januar 2027.